Вижте новините на детски език

Авторско право върху... себе си?

Новини | Свят | на 09.09.2025 06:00 | от Константина Василева-Славейкова

Защо говорим за това?

Изкуственият интелект (ИИ) навлиза все повече в живота ни и е добре да знаем какво няма право да прави.

Не точно ти

Междучасие е. Съучениците ти са се събрали в кръг и се заливат от смях. Доближаваш се и виждаш, че гледат видео... с теб. На прослушване в "България търси талант" си и говориш като бебе. След това запяваш с глас, който звучи като скърцащ тебешир по дъска. И танцуваш като пияна чайка с един крак. Децата се смеят на клипчето, а ти недоумяваш: "Ама как така? Това никога не се е случвало!".

Звучи като онези сънища, след които се будиш и си казваш: "Ох, добре че само съм сънувал(а)". За съжаление, с новите развития в изкуствения интелект (ИИ) вече е лесно да се направи такова видео. Особено ако качваш много свои снимки и клипове онлайн. ИИ може да използва всеки твой истински образ, за да се обучи как изглежаш и да те имитира. Все едно му даваш парчета лего, само че с лицето ти. Колкото повече има, толкова по-лесно е да сглоби с тях каквото поиска. Това е проблем.

От изкуство до изкуствено

Досега в човешката история е имало само два начина да се изобрази лицето ти. Единият записва реалността чрез снимка или видео. Другият я променя творчески: чрез рисунка, карикатура, колаж или дори монтаж: хитро нагласени и променени снимки. Дори великият Артър Конан Дойл (автор на историите за детектива Шерлок Холмс) се заблудил от фотомонтаж и искрено повярвал в "доказателствата", че има феи!

Днес ИИ и създадените от него образи и дийпфейк клипове размиват границата между реално и измислено. Има образи, които са не просто "добра рисунка" или "сполучлив монтаж": трудно е да ги различим от снимка или видео от реалния свят. За късмет, все още има доста грешки. Като ръце с по седем пръста или твърде загладени черти: все едно някой е добавил 15 филтъра към снимката. Но скоро и тези издайнически детайли може да изчезнат.

Защо ИИ трябва да се регулира (ръководи от добре замислени правила)?

Примерът с фалшивото видео горе е лесен: знаеш със сигурност дали си бил(а) в "България търси талант". И дали пееш като чайка. Но как ще прецениш дали клипче с учителката или любимия ти певец е истина? Ами ако някой създаде нещо, което не е смешно, а ужасно страшно? Или ако те направят рекламно лице на играчки, без да знаеш, и печелят от твоя образ? Изобщо откъде-накъде ИИ ще използва **твоето (или нечие чуждо) лице** за каквото си иска?

Именно тези въпроси си задали в Дания. Намерили и решение: хората да имат авторско право върху образа и гласа си. Същото право имат авторите над своите книги, песни, филми, снимки и идеи. Това е първият такъв закон в Европа. Още чака одобрение, но е важна крачка към защита на хората от действията на ИИ. Ще даде право на хората законно да поискат фалшиви клипове с образа им да бъдат свалени. Или да получат компенсация, в случай че без тяхно знание са използвали лицето им за търговска цел като реклама.

ИИ вече променя много неща в света ни. В полза на хората е законите ни да го догонят.

Съфинансирано от Европейския съюз

media resilience

Тази статия се осъществява по инициатива, подкрепена от Институт "Отворено общество" - София, съфинансирана от Европейския съюз по проект "Media Resilience". Отговорността за съдържанието е изцяло на „Вижте" и изразените позиции не е задължително да са споделени от ЕС, EACEA или ИООС.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/6837-blagodarenie-na-daniya-ti-si-veche-zapazena-marka

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени